

MODELYER DIZAYNERLAR CHIZADIGAN INSON QOMATIDA LIBOSLARGA RANGNING BOSQICHMA - BOSQICH BERILISHI USULLARI

Amonova Zarifa Usmonovna

Navoiy davlat pedagogika instituti

“San’atshunoslik” fakulteti

“ Tasviriy san’at va muxandislik grafikasi ” kafedrasida o`qituvchisi

Vosiyeva Aziza To`xtaqulovna

Navoiy davlat pedagogika instituti

“San’atshunoslik” fakulteti

“ Tasviriy san’at va muxandislik grafikasi ” kafedrasida o`qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada dizayner-modelyerlar chizgan qomatli ayollarning liboslariga rangning bosqichma - bosqich berilishi usullari, moda haqida tushuncha, rang berishda, mato tanlashda qanday qoidalarga amal qilinishi haqidagi ma'lumotlar yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Dizayner-modelyer, rang, san'at, asar, dizayn, libos, moda, kolleksiya, uslub, tasvirlash.

Аннотация. В этой статье дизайнеры-модельеры нарисовали

Объясняются пошаговые способы добавления цвета в одежду высоких женщин, понимание моды, информация о правилах, которых следует придерживаться при выборе цветов и тканей.

Ключевые слова: Ключевые слова: рисунки модельеров, цвет, искусство, работа, дизайн, платье, мода, коллекция, стиль, описание.

Abstract. In this article, designers-modelers have drawn step-by-step methods of adding color to the clothes of tall women, understanding of fashion, information about the rules to be followed when choosing colors and fabrics are explained.

Keywords: Key words: drawn by designer-modellers, color, art, work, design, dress, fashion, collection, style, description.

Kirish. Tasviriy san'atda, dizayn san'atida — rangtasvir asosiy ifoda va tasvir vositasidir. Rang orqali rassom va dizayner mavjud borliqni o'ziga xos xususiyatlari bilan haqqoniy aks ettiradi. Jahon san'ati taraqqiyotida borliq rangini aks ettirishning turli uslub va tizimlari shakllangan, biroq hammasining asosida ranglarni bir-biri bilan aralashtirib, yangi rang hosil qilish uslubi yotadi. 7 xil kamalak (spektr) rangini bir-biriga aralashtirish orqali 280 dan ortiq rang tuslanishini hosil qilish mumkin. Rang inson ruhiyatiga kuchli ta'sir etuvchi vosita bo'lib, u insonda quvonch va mayuslik, tetiklik yoki g'amginlik, xotirjamlik yoki bezovtalik tuyg'ularini uygotishi mumkin. Rassomlar, dizaynerlar uchun rangning ana shu kuchi muhim omil bo'lib, ular asarning g'oyaviy plastik yechimida muhim rol o'ynaydi.

Tabiatdagi bor ranglar axromatik va xromatik ranglarga bo'linadi. Axromatik ranglarga oqdan to'q qoragacha bo'lgan bo'yoqlar, qolganlari xromatik ranglarga kiradi. Xromatik ranglar o'z navbatida issiq (qizil, sariq, zarg'aldoq) va sovuq (ko'k, moviy, binafsha), shuningdek, har ikkisiga kiruvchi (binafsha, yashil) ranglarga ajratiladi. Rangtasvirda issiq va sovuq ranglarning o'zaro uyg'unligi asarning rang tizimi — koloritni tashkil qiladi, shuningdek, asar kompozitsiyasini tashkil etuvchi unsur va vosita hisoblanadi. Iliq rang yaqinlik, sovuq rang uzoqlik tuyg'usini berishi asarda masofani ko'rsatishda qo'l keladi.

Rasmning muhim tasviriy va ta'sir vositasi — rang (kolorit). Rang orqali borliq yoki xayoliy dunyoni ko'rinarli shakllarda tasvirlaydi, makonning cheksizligini, undagi narsalarning rang-barangligini, moddiylikni hajm va fakturasini ko'rsatishi, harakat, inson ruhiyatidagi o'zgarishlar, murakkab hissiy kechinmalar, o'y-xayollarni aks ettirishi mumkin. Rangning tasviriy ifoda vositasi va ishlash uslubi ishlatiladigan rang, qurollar xususiyati, rang eritgichlari, asosiga bog'liq. Asar dastlab ijodkor tasavvuri va ongida paydo bo'lgan g'oya qoralamasi tarzida qalam biror yuza (ko'pincha qog'oz va karton)da ishlab olinadi. So'ng shunga mos asos tanlanib, unga bajariladigan ishning mohiyatiga ko'ra ishlov beriladi. Shundan so'ng tasvir o'rni belgilab rasmi ishlanadi.

Rang berishda esa-asta suyultirilgan rang bilan boshlab ko'p qatlamli yoki kerak rangni bir qo'yishda bir qatlamli bajarish mumkin. Rangda kompozitsiya asarlari ishlanishini shartli ikki — yassi va hajmli — fazoviy uslubga ajratish mumkin: birinchi uslubda tasvir nur-soyasiz yaxlit yassi shakllarda ishlanadi, hajmli-fazoviy usulda esa tasvir hajmli nursoya yordamida muhit bilan bog'liq holda tasvirlanadi. Bunday asarlar rangga boy bo'lib, unda ranglarning barcha tuslanishlarini his etish, tushuvchi nurning qaytgan rangini ham, qaytgan nurlarning tuslanishi va boshqa ranglar bilan boyishini ko'rish mumkin. Rangli. asarlarida bu ikki uslub orasida qat'iy chegara yo'q, biri ikkinchisini to'ldiradi.

Libos dizayni mamlakatimiz uchun yangi soha. Asrlar mobaynida shakllangan an'analar yosh dizaynerlarga yangidan yangi zamonaviy libos modellari yaratishlarida, ularning yangicha – milliylikka xos libos g'oyalariga tuganmas motivlar ma'nosida ijodiy ilhom baxsh etadi.

Modelyer-rassom o'z ishida uning tasavvuri va fantaziyasini ozuqa berib boyitadigan turli ijodiy manbaalarga murojaat etadi. Xalqning tarixiy o'tmishi va hozirgi jamiyat hayoti, atrof-tabiatning xilma-xilligi, tarixiy kostyumlar va xalq kostyumlarining boyligi, badiiy adabiyot, musiqa, kino, teatr va hokazolar. Rassom o'ylarini yetishtirishga va konkretlashtirishga yordam beradigan ayrim motivlardan foydalanib, ana shu manbaalardan o'z g'oyalari va obrazlarini to'plab boradi. Kiyimning obrazli ifodaliylikiga kompozitsiya san'ati vositasida, ya'ni kiyimni tashkil etuvchi hajmlar, ranglar, chiziqlar, detallar va bezak elementlarini yagona uzviy bir butun qilib birlashtirish vositasida erishiladi. Biroq modelyerning kiyim va butun kostyum obrazining eng muhim jihati, ya'ni vazifa nuqtai nazaridan qulay, hayotda o'rinli kostyum yaratishga bo'ysundirilgan bo'libgina qolmay, balki ifodali bo'lishi ham kerakligi talab qilinadi.

Dizayner xalq liboslariga o'zgacha qiziqish bilan yondashadi. Libosning asosiy qiymati uning funktsionalligi, bichim va shakl ilmidagi, aql – idrokka asoslangan va maqsadga muvofiq ravishda bo'lishi, bu bilan bir paytda dekorativ bezashning turli xil usullari hisobiga tashqi ko'rinishning ko'p variantligini tushuntirish va amaliy qo'llashni o'rgatish. Milliy liboslar asosida zamonaviy kiyimlar kolleksiyasini yaratish. Xalq liboslarini ijodiy qayta ishlash va o'rganish qiymatga, rivojlanishga, zamonaviy libosning yangilanishiga, unda o'ziga xos milliy ranglar uyg'unligini yaralishiga yordam beradi. Saqlanib kelinayotgan xalq san'atini, marosimlarni chuqur o'rganmasdan turib, zamonaviy liboslarning tezlashgan jarayonini ko'rib bo'lmaydi.

Dizayn fanidan amaliy mashg'ulot bo'yicha milliy yoki an'anaviy xalq libosi asosida zamonaviy kiyimlar kolleksiyasini yaratish uchun, loyihasini bajarishda fanning vazifasi, maqsadi va mazmuni berilgan zamonaviy kiyim yaratish uchun tarixni bilish shart. Shunga asoslanib, amaliy mashg'ulot loyihasida xalq kostyumlarini tarixiy rivojlanishini o'rganish qo'llanadi. O'rta Osiyo va Old Osiyo kostyumlari chuqur o'rganiladi. Ularning ijtimoiy regional, yoshi, jinsi, belgilari bo'yicha X asrdan boshlab XX asrgacha bo'lgan davrini o'rganilib chiqiladi.

Dizayner-modelerlar chizgan asarlarida birinchi figura chiziladi va undan so'ng libos chiziladi, rang berishda figurada libosni bosqichma-bosqich bo'yab boriladi. Har xil bo'yoqlardan akvarel, guash, moy bo'yoq, flamaster, rangli ruchka, akrel va boshqalar. Asosan akvarelda chizilganda, rang tanlaymiz va och qilib rangni berib olamiz. Oq joylar (blek) qoldirib ketiladi, chunki akvarelda oq rang ishlatilmaydi. Birinchi bosqich buyab bo'lingandan so'ng, qog'ozni quritib ikkinchi rangni berib boshlanadi. Ikkinchi rangda soya joylar topiladi va birinchi bosqichni yo'qotib yuborilmagan holda ranglar quyiladi. Rang ko'rish va rangning urulishi degan tushuncha mavjud bo'lib, berilgan rangga yaqin ranglar yoki kontrast ranglar beriladi. Uchunchi bosqichda to'q soyalar asosiy mato buklamalar soyalari chiqariladi. To'rtinchi bosqichda mato bezaklari, gullari, kashtalar va hokazo bezaklar bilan yakunlanadi.

1-2-3-4- ramlarda bosqichma – bosqich chizish tartibi ko'rsatilgan.

Rassom - modelyerning oldidagi asosiy maqsadi zamonaviy moda yo'nalishiga mos kostyum va odamning tashqi ko'rinishini (imidj) yaratishdir. Rassom - modelyer o'z xayolini epcillik bilan qog'ozga tushirishi uning yuqori sifatli mutaxassis ekanligini belgilab beradi. Tasvirlash ijodning eng sodda va eng qulay yo'li. Eskiz chizishda rassom-modelyer juda ham ko'p materiallardan foydalanishi mumkin. Shuningdek eskiz yaratishda tasvirlashning turli texnikalaridan foydalanish ham dizaynning ijodiy fikrlashini yanada keng namoyon qiladi.

Moda (fransuz tilida me'yor, usul ma'nosida) – bu inson faoliyatining ixtiyoriy sohasida; san'at, kiyinish, xulq-atvor va boshqa sohalarida ma'lum shakllarning tinmay o'zgarishidir. Albatta barcha dizaynerlarning mehnati ayollarni go'zal va latofatli qilib ko'rsatishga qaratilgan. Bunda ularning bu maqsadga qanday usul va vositalar bilan erishgani farq qilmaydi. Kiyinish

madaniyati va moda tushunchasini o'zlashtirish faqatgina har bir shaxsning emas balki, jamiyat oldidagi muammo hamdir. Faqatgina ilmiy darajamizga emas, o'zimizni tutishimiz, muomala odobimiz, kiyinish madaniyatimizga qarab ham boshqalar millatimiz va xalqimizga baho berishi doimo yodimizda bo'lmog'i zarur. Hozirgi zamoni modasiz tasavvur eta olmaymiz. Chunki insonlarning so'nggi urfdagi kiyimlarni kiyishga bo'lgan ehtiyojlari ortib bormoqda. Yildan yilga dizaynerlar yangidan yangi g'oyalarni ishlab chiqib, insonlarning modaga bo'lgan ehtiyojlarini qondirib bormoqda. Yil sayin moda olamida turli xil o'zgarishlar bo'ladi, masalan kiyimlar bichimining o'zgarishi yoki ranglar tuslanishi, soch turmaklari, oyoq kiyimlar va hokazolar. Bularni rassom – modelyer o'z chizgan eskizlarida aks ettiradi.

Shuningdek modada tendentsiyalar shiddat bilan o'zgarmoqda, bugun urfdagi buyum, ertaga butunlay boshqacha narsaga aylanadi. Va yana shuni ham aytish mumkinki, 30 yil oldin urfda bo'lgan narsa ertaga trendga aylanishi mumkin. Bugungi moda juda tez o'zgarib bormoqda, har bir mavsum uchun dizaynerlar yangi va o'ziga xos yangiliklarni taklif qilmoqdalar. O'tgan mavsumning trendi bugun ahamiyatsiz bo'lishi mumkin. O'zingizning tanangizga kiyganingiz sizda go'zallik, qulaylik va maqbullik nuqtai nazarini aks ettirishi kerak. Faqat sizning kayfiyatingiz va didingizga mos kelishi kerak. Har bir moda tendentsiyasi o'ziga xos xususiyatlarga ega. Odatda modada ikkita asosiy mavsumiy vektor aniqlanadi: bahor-yoz va kuz-qish. Shu bilan bir qatorda moda tushunchasi bilan birga uslub (stil) tushunchasi yonma-yon keladi. Zamonaviy moda turli madaniyatlar va xalqlarning an'alariga asoslangan. Trendlarning tinimsiz o'zgarishiga qaramasdan etno uslubiga dizaynerlarning e'tibori yuqori. Biz yaratilgan libos to'plamlarida kashtado'zlik, to'rli etnik elementlar va printlar bilan boyitilgan kolleksiyalar kuzatishimiz mumkin. Zamonaviy dizaynerlar turli xalqlar an'alaridan ilhomlanishdan to'xtamaydilar. Shu jumladan ko'plari sharq va Osiyo mamlakatlari an'alariga murojaat qiladilar. Har yili yangi trendlarda etno uslubdagi libos to'plamlarini uchramiz. Odatda moda tendentsiyalarida go'zal gullar va hayvonlar terisi naqshlar, sharqona kashtalar, kimano sifat uslublar va keng siluetli liboslar joy oladi. Bir so'z bilan aytganda etno stili yil sayin mavsum xitlaridan biri bo'ldi deyish mumkin. Rassom – modelyer ichki tuyg'ulari, dunyo qarashidan kelib chiqqan holda qoralama chizadi va asar yaratadi, unga mos matolar tanlab kolleksiya qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: O'zbekiston 2017 yil, - 489b.
2. Sh. Mirziyoyev, "Hunarmandchilikni yanada rivojlantirish va hunarmandlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash chora tadbirlari to'g'risida"gi PF5242-son, 2017yil 17-noyabr. 2-10 betlar
3. Dizayn-loyihalash, Ataxanova F.Z, 2018, o'quv qo'llanma. – Toshkent.
4. Loyihalash, Komilova X.X. Vohidova U.A., 2017, o'quv qo'llanma. – Toshkent

5. Amonova Zarifa Usmonovna "Экономика и социум" №5(96) 2022 BADIY HUNARMANDCHILIK SOHASIDA KASHTACHILIK TARIXI VA ZAMONAVIY TA'LIMDAGI ETNO O'ZARO TA'SIRI. 2022 y. www.iupr.ru
6. Amonova Zarifa Usmonovna, Xamidova Gulmera Xamidovna. 2022 y.
7. Eurasian Scientific Herald, 7, 275–278. The Role of Embroidery and Ethno Interaction in Traditional Art Crafts <http://www.geniusjournals.org>